

**КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«КИЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ»**

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол № ____ від _____
2024 р.)
(підпис)
(прізвище та ініціали)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР «Київський обласний
інститут післядипломної освіти
педагогічних кадрів»

(підпис)
(прізвище та ініціали)
Наказ від
«__» _____ 2024 р. №

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ
КУРСУ «ОСНОВИ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ЕТИКИ»**

Освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12 жовтня 2022 року № 904 та у відповідності до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 29 серпня 2024 року № 1225 «Про затвердження професійного стандарту «Вчитель загальної середньої освіти».

Освітня програма враховує основні положення Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898, Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вчителя (викладача), та з урахуванням стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Мета освітньої програми: професійний розвиток учителя (викладача) християнської етики щодо формування християнських цінностей у здобувачів освіти та моделювання освітнього процесу курсу «Основи християнської етики» відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей учителів закладів загальної середньої освіти, необхідних для організації освітнього процесу з учнями, відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р, та на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898.

Основні завдання програми:

- висвітлити концептуальні засади вивчення курсів морального спрямування в Новій українській школі;
- визначити головні завдання та компетентнісний потенціал курсу «Основи християнської етики»;
- ознайомити з методичними особливостями модельних навчальних програм курсу «Основи християнської етики»;
- сформулювати уявлення про історичну роль християнської культури та етики в різних галузях суспільного життя українського народу;
- розвинути практичні навички щодо формування світоглядних переконань учнівської молоді та релігійної толерантності;
- сприяти розвитку умінь добирати ефективні форми, методи й засоби навчання, застосувати інноваційні технології навчання задля формування християнських цінностей у здобувачів освіти.

Загальні очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері базової середньої освіти;
- сутності Концепції Нової української школи;
- сутності основних ідей, принципів побудови Державного стандарту базової середньої освіти;
- сучасних тенденцій розвитку освіти загалом;
- впливу християнства на формування духовної та культурної спадщини українського народу;
- історичної генези церковнопарафіяльних шкіл Київщини ХІХ - початку ХХ століття;
- основних концепцій курсів морального спрямування в Новій українській школі (НУШ);
- структури, змісту та цілей модельних навчальних програм для 5-6 класів.
- підходів до оцінювання навчальних досягнень учнів з предмета «Основи християнської етики»;
- академічної свободи вчителя (викладача) в організації освітнього процесу.

Уміння:

- організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства;
- моделювати уроки з предмета «Основи християнської етики» з урахуванням компетентнісного підходу;
- застосування методики проведення уроків доброти та милосердя на основі євангельських притч;
- визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту базової середньої освіти, модельних навчальних програм, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб;
- оцінювання знань учнів відповідно до вимог НУШ; використовувати інструменти формуального та підсумкового оцінювання;
- формувати в учнів християнські цінності, світоглядні переконання та релігійну толерантність;
- формувати в учнів ключові компетентності та наскрізні вміння, спільні для всіх компетентностей;
- розробляти дидактичні матеріали із застосуванням інноваційних методів;
- ефективно взаємодіяти й співпрацювати в команді.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- усвідомлення значення християнських цінностей у сучасному суспільстві;
- виховання поваги до різних релігійних поглядів та культурних традицій;
- усвідомлення ролі вчителя як морального авторитета та вихователя;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі усіх учнів;
- утвердження національно-патріотичних та демократичних цінностей,

патріотизм, українська національна ідентичність, повага до багатоманітності, право вибору, полікультурність).

Розробники програми	Лисенко Н.І., методист відділу загальної середньої освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», кандидат педагогічних наук		
Найменування програми	Програма підвищення кваліфікації вчителів «Основ християнської етики»		
Мета програми	Формування, розвиток професійних компетентностей		
Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника	Учителі «Основ християнської етики»		
Зміст програми	№ з/п	Тема заняття	год.
	Модуль І.		
	1.1.	Християнство в соціальній історії українського народу	4
	1.2.	Духовна культура учасників освітнього процесу	2
	1.3.	Історична генеза церковнопарафіяльних шкіл Київщини XIX - поч. XX ст.	4
	Модуль ІІ.		
	2.1.	Концептуальні засади вивчення курсів морального спрямування в Новій українській школі	2
	2.2.	Компетентнісний потенціал та методичні особливості модельних навчальних програм для 5-6 класів «Духовність і мораль у житті людини і суспільства» та «Основи християнської етики»	2
	2.3.	Оцінювання навчальних досягнень учнів у НУШ з предмета «Основи християнської етики»	2
	2.4.	Моделювання уроку «Основи християнської етики»	2
	2.5.	Методика проведення уроків доброти і милосердя на прикладі євангельських притч	4
	Модуль ІІІ.		
	3.1.	Тематична дискусія «НУШ на практиці: досвід та виклики вчительської роботи»	2
Обсяг програми	1 кредит ЄКТС / 30 год (24 годин – аудиторні, 6 годин – керована самостійна робота)		

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	<i>Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05.</i> <i>Професійні компетентності:</i> А1 Мовно-комунікативна компетентність (А1.1, А1.2, А1.3, А1.4); А2 Предметно-методична компетентність (А2.1, А2.2, А2.3, А2.4, А2.5); Б1 Психологічна компетентність (Б1.1; Б1.3) Б2 Емоційно-етична компетентність (Б2.1, Б2.2, Б2.3); Б3 Компетентність педагогічного партнерства (Б3.1, Б3.2, Б3.3); Г1 Прогностична компетентність (Г1.1, Г1.2); Г2 Організаційна компетентність (Г2.1, Г2.2); Г3 Оцінювально-аналітична компетентність (Г3.1, Г3.2, Г3.3); Д2 Здатність до навчання впродовж життя (Д2.1, Д2.2.)
Форма підвищення кваліфікації	Очна, дистанційна, очно-заочна, пролонгована
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Християнство в соціальній історії українського народу

Лекцію присвячено історичній ролі християнської культури та етики в різних галузях суспільного життя українського народу, що було особливо помітним явищем в аграрну епоху, коли релігійні установи не були відділені від держави, а відтак були його частиною. Особливу увагу автор приділяє історичному впливу християнської культури та етики на освітню сферу, зокрема на виховання підростаючого покоління.

Духовна культура учасників освітнього процесу

Лекцію присвячено сучасному світовому досвіду ознайомлення учасників освітнього процесу з досягненнями духовної культури. Особлива увага приділяється сучасним проблемам і методам ознайомлення сучасних українських школярів з основами духовної (зокрема, християнської) культури згідно з вимогами закону «Про основні заходи держави в сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності», котрий духовно-моральне виховання підростаючого покоління визначає в якості одного з головних напрямків діяльності педагога.

Історична генеза церковнопарафіяльних шкіл Київщини ХІХ - поч. ХХ ст.

У лекції розглядаються основні напрямки розвитку церковнопарафіяльних шкіл Київщини ХІХ – поч. ХХ століть, як домінуючого типу шкільництва. Значна увага приділяється історичним змінам змісту освітнього процесу, формуванню та

історичній еволюції тогочасного вчительства, впливу християнського світогляду на тогочасну шкільну освіту.

Концептуальні засади вивчення курсів морального спрямування в Новій українській школі

Мета і головні компоненти Концепції Нової української школи. Ціннісні орієнтири сучасної української школи. Модель випускника НУШ. Ціннісно-світоглядний аспект курсів морального спрямування. Позиція держави й вчительства щодо впровадження курсів духовно-морального спрямування в закладах освіти України. Вітчизняний та зарубіжний досвід впровадження курсів духовно-морального спрямування в ЗО.

Компетентнісний потенціал та методичні особливості модельних навчальних програм для 5-6 класів «Духовність і мораль у житті людини і суспільства» та «Основи християнської етики»

Концептуальні освітні ідеї програм. Ціннісне спрямування, мета й завдання курсу «Основи християнської етики. 5-6 класи». Компетентнісний потенціал курсу. Підходи до реалізації програми. Принципи побудови програми. Змістовно-тематичний поділ. Особливості організації навчального процесу. Пропоновані форми й методи освітньої діяльності. Обов'язкові результати навчання, визначені Державним стандартом для освітньої галузі «Соціальна і здоров'язбережувальна».

Ціннісне спрямування, мета й завдання курсу «Духовність і мораль у житті людини і суспільства». Школа як модель суспільства, де учні набувають моральної компетентності. Подолання фрагментарності у моральному розвитку здобувачів освіти. Компетентнісний потенціал курсу «Духовність і мораль в житті людини і суспільства». Міждисциплінарні зв'язки курсу. Принципи побудови програми. Змістовно-тематичний поділ. Особливості організації навчального процесу. Пропоновані форми й методи освітньої діяльності.

Оцінювання навчальних досягнень учнів у НУШ з предмета «Основи християнської етики»

Оцінювання навчальних досягнень учнів у Новій українській школі з навчальних предметів/інтегрованих курсів соціальної й здоров'язбережувальної освітньої галузі. Рекомендації МОН щодо оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти. Формувальне оцінювання, як інструмент підвищення ефективності освітнього процесу. Галузеві критерії оцінювання. Критерії оцінювання завдання.

Універсальний дизайн навчання

Сутність підходу «універсальний дизайн». З історії питання. Універсальний дизайн для навчання в НУШ. Принципи універсального дизайну. Конструювання навчальної діяльності (Залучення та мотивація. Представлення. Вираження).

Методика проведення уроків доброти і милосердя на прикладі євангельських притч

Формування морально-етичних цінностей у учнів на основі євангельських притч про доброту та милосердя. Сучасні вимоги до уроку. Технології та методи успішного навчання Роль вчителя на уроці. Найефективніші стратегії навчання. Формулювання цілей і структурування уроку. Принципи універсального дизайну. 6 кроків планування уроку.

Тематична дискусія «НУШ на практиці: досвід та виклики вчительської роботи»

Питання для обговорення:

- Які основні успіхи та досягнення ви відзначаєте у впровадженні НУШ у вашій школі?
- З якими основними викликами ви стикнулися під час впровадження нових підходів НУШ?
- Як змінилася мотивація та успішність учнів у процесі навчання за програмою НУШ?
- Які методи та інструменти ви вважаєте найефективнішими для формування компетентностей учнів?
- Як батьки сприймають нові підходи до навчання та як вони можуть підтримати вчителів і учнів?
- Чи достатньо навчальних матеріалів та технічного забезпечення для реалізації вимог НУШ?
- Як ви оцінюєте якість підготовки та підтримки вчителів для роботи за стандартами НУШ?
- Які зміни ви б запропонували для покращення реалізації НУШ у школах?
- Як вплинула дистанційна освіта на впровадження принципів НУШ та як адаптувались учителі?
- Які компетентності виявилися найскладнішими для формування в учнів?

Питання для самостійного опрацювання

1. Що таке компетентісно орієнтований урок і які його особливості?
2. Які етапи сучасного уроку є обов'язковими для досягнення його мети?
3. Як використовувати технології змішаного навчання на сучасному уроці?
4. Які методи активізації пізнавальної діяльності учнів ви вважаєте найбільш ефективними?
5. Як адаптувати сучасний урок для різнорівневих груп учнів?
6. Яка роль рефлексії та зворотного зв'язку на сучасному уроці?
7. Як планувати урок, щоб забезпечити розвиток критичного мислення в учнів?
8. Які підходи до проєктної діяльності можна інтегрувати в сучасний урок?
9. Яким чином співпраця з батьками сприяє успішній реалізації принципів НУШ?
10. Як поєднати традиційні та інноваційні методи навчання в рамках НУШ?

11. Які напрями професійного саморозвитку є найбільш актуальними для сучасного вчителя?
12. Як участь у професійних спільнотах сприяє розвитку вчителя?
13. Які сучасні освітні тренди варто впроваджувати в педагогічну практику?
14. Як професійне вигорання впливає на якість роботи вчителя та як йому запобігти?
15. Які компетентності слід розвивати вчителю для ефективного використання цифрових технологій в освіті?

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вічні цінності християнства та виклики сучасності. URL.: https://www.researchgate.net/publication/362057254_Vichni_cinnosti_hristianstva_ta_vikliki_sucasnosti
2. Значення запровадження християнства у державотворенні України. URL.: <https://naub.oa.edu.ua/znachennya-zaprovadzhennya-hrystyyanstva-u-derzhavotvorenni-ukrajiny/>
3. Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році. Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь, 5–7 класи. URL.: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/93000/
4. Козиряцька С.А. Основи християнської етики і моралі : навчальний посібник для студентів III–VI курсів медичних факультетів. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2017. – 108 с.
5. Модельна навчальна програма «Духовність і мораль в житті людини і суспільства» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (автори Жуковський В. М., Сіданіч І. Л., Грищук Д. Г., Губеня І. І., Лахман Н. М.) URL.: <https://salo.li/2b18Ab0>
6. Навчальна програма курсу за вибором «Основи християнської етики. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Жуковський В.М., Самолук Г.С., Павлова О.В., Коваль О.П., Когут В.Й., Кошло О.Я., Лахман Н.М., Неумитий В.М., Окисюк Т.І., Сайберт Н.М., Санникова Т.В., Шульга В.М.). URL.: https://tsinnosti.com/wp-content/uploads/2024/11/prohrama_osnovy_hrystyyanskoyi_etyky_5_6_klasy.pdf
7. Пирог, Г.В. Християнські цінності у сучасному українському суспільстві / Г.В. Пирог // Науковий вісник Чернівецького Університету : зб. наук. праць. – Чернівці, 2004. – Вип. 203-204 : Філософія. - С. 22-26. (БАК)
8. Сучасний дизайн уроку НУШ. URL.: <https://drive.google.com/file/d/1RqE3uiWcIcANn1ng2yGdT2z56gRzA2LY/view?pli=1>
9. Сучасний дизайн уроку НУШ. URL.: <https://www.mindomo.com/ru/mindmap/a033c2e04885448cb10717b1220787f3>
10. Сучасний урок: основні вимоги, форми, технології. URL.: <https://osvita-info.com/post/5599>
11. Сучасні вимоги до уроку. URL.: <https://osvita.ua/school/method/technol/694/>
12. Сучасні вимоги до уроку. URL.: <https://osvita.ua/school/method/technol/694/>

13. Технології та методи успішного навчання. URL.: <https://surl.li/oalkcz>
14. Українське християнство в цифровому світі: виклики та перспективи / за ред. А. Смирнова. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2022. 286 с.
15. Християнство — історія і сучасність. URL.: <https://firtka.if.ua/blog/view/hristianstvo-istoria-i-sucasnist45659>
16. Християнство й український націоналізм. URL.: <https://varta.kharkov.ua/articles/1093634>